

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

E.N.P. Veldhuijzen (BBB) A.J.M. Merks (BBB) en F.M.C. Heijnen (VVD)
(d.d. 14 januari 2025)

Nummer
4173

Onderwerp
Riooloverstorten

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In het kader van de KRW is nog veel onduidelijk over de oorsprong van nutriënten die invloed hebben op de waterkwaliteit. Om alle bronnen goed in beeld te krijgen, hebben wij behoefte aan meer informatie over de riooloverstorten in de provincie en de invloed hiervan op de waterkwaliteit van onze waterstelsels.

1. *Bent u het met ons eens dat riooloverstorten een belemmering kunnen vormen voor het halen van ecologische doelen, ook al vinden overstorten incidenteel en kortdurend plaats? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Riooloverstorten kunnen een negatieve invloed hebben op de waterkwaliteit en de ecologie. De invloed van overstorten op het halen van de KRW-doelen wordt als beperkt ingeschat. Vanaf ongeveer 1990 zijn gemeentes en waterschappen bezig geweest met de basisinspanning. Die voorzag in het saneren van alle mogelijk problematische overstorten (voor gezondheid mens en dier). Aanvullend is door gemeente en waterschappen het waterkwaliteitsspoor doorlopen, een benadering vanuit het water, waarbij gekeken is of de waterkwaliteitsdoelstellingen kunnen worden gehaald in wateren waarop lozingen vanuit de riolering plaatsvinden. Daarbij zijn eventuele resterende overstorten opgepakt, vaak door ze van klein naar groot water te verplaatsen. Resterende effecten van riooloverstorten zijn, in zijn algemeenheid, verhoudingsgewijs klein (andere bronnen zijn dominant). Zie verder ook antwoord op vraag 15.

2. *Bent u het met ons eens dat riooloverstorten slecht zijn voor de waterkwaliteit in zijn algemeenheid? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Ja.

3. *Bent u het met ons eens dat mede onder invloed van klimaatverandering de riooloverstorten steeds vaker in werking treden?*

Antwoord

Onder invloed van klimaatverandering zullen huidige riooloverstorten waarschijnlijk vaker in werking treden. Hier wordt door de gemeenten op geanticipeerd door de aanleg van gescheiden rioolstelsels en het stimuleren van het afkoppelen van hemelwater. Sinds 2020 worden helemaal geen gemengde rioleringen meer aangelegd. De hedendaags droogweerafvoer (DWA) en regenwaterafvoer (RWA) systemen zijn beiden zonder overstort.

4. *In het actuele (2011) bestuursakkoord water hebben de Unie voor waterschappen en de VNG afgesproken om niet meer te handhaven op riooloverstorten. Kennelijk op basis van het rapport "diagnose en prognoses van het Nederlands oppervlaktewater met nutriënten". Is dit bestuursakkoord anno 2024 nog steeds actueel en kunt u ons bovenstaand rapport doen toekomen?*

Antwoord

Op 31 oktober 2018 hebben deze waterpartners aanvullende afspraken gemaakt op het Bestuursakkoord Water. Dit omdat nieuwe opgaven vragen om nieuwe afspraken. Zie ook

<https://iplo.nl/thema/water/beleid-regelgeving-water/juridische-instrumenten/bestuursakkoord-water/> en <https://unievanwaterschappen.nl/convenantakkoord/aanvullende-afspraken-bestuursakkoord-water/>

5. *Welk instrumentarium kent de overheid om het functioneren van het rioolsysteem te kunnen waarborgen (vergunningen-toezicht-handhaving)?*

Antwoord

De gemeente is bevoegd gezag voor het afvoeren van stedelijk afvalwater in de riolering. Zij verlenen vergunningen voor het aansluiten op de stedelijke riolering en controleren middels toezicht en handhaving op bijvoorbeeld foutieve aansluitingen.

6. *Is de staat van onderhoud van het rioolsysteem per gemeente bekend? Zo ja, wat is hiervan de status? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De staat van onderhoud van het rioolsysteem is bij de gemeente bekend als eigenaar van het openbaar riool en verantwoordelijke partij voor onderhoud, vervanging en herstel van gebreken hierin. De gemeente maakt eigen regels om op een goede manier te zorgen voor het afval-, regen- en grondwater. In dit beleid staat bijvoorbeeld welke riolen, pompen en andere hulpmiddelen er zijn, hoe oud en goed ze zijn, plannen voor onderhoud en vernieuwing, financiële uitleg over rioolheffingen en afspraken met het waterschap.

7. *Zijn lekkages in het rioolsysteem in beeld en zo ja, is dan ook bekend wat de gevolgen daarvan zijn voor de waterkwaliteit?*

Antwoord

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de staat van het rioolsysteem en daarmee voor het opsporen en verhelpen van eventuele lekkages in hun rioleringssystemen. Door de omvang van rioleringssystemen is het mogelijk dat lekkages tijdelijk onopgemerkt blijven. De gevolgen voor de waterkwaliteit zijn niet een op een bekend. Lekkages uit het riool bereiken eerst het bodem- en grondwatersysteem. Het effect op de oppervlaktewaterkwaliteit is indirect en naar verwachting gering.

8. *Hoeveel riooloverstorten zijn er in de provincie en is er een overzicht beschikbaar van de locaties en is per riooloverstort bekend hoe vaak deze in 2023 en 2024 in werking is getreden? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Een volledig overzicht is niet beschikbaar bij de provincie. De gemeenten hebben de locaties van de riooloverstorten inzichtelijk.

9. *Kunt u in een inventarisatie aangeven welke riooloverstorten qua capaciteit afgestemd zijn op de actuele omvang van de bebouwde omgeving?*

Antwoord

Nee. De zorgtaak voor het inzamelen van stedelijk afvalwater liggen bij de gemeente. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) omvat de activiteiten waarmee invulling wordt gegeven aan de deze zorgplichten, waaronder het zorgdragen voor een robuust en toekomstbestendig rioolsysteem. Bij het ontwerpen van nieuwe rioleringsplannen en het berekenen van de dimensionering van het rioolsysteem wordt rekening gehouden met klimaatveranderingen en de prognoses voor de toekomst.

10. *Kent elke riooloverstort een structurele meting van waterkwaliteit bij riooloverstorten en welke stoffen meten de meetpunten bij de riooloverstorten? En zo ja, kunt u dat met ons delen?*

Antwoord

Nee. Er wordt niet structureel bij elke riooloverstort gemeten.

11. *Bestaan er verschillen in meetprotocollen tussen landelijk gebied-stedelijk gebied-natuur? Zo ja, welke zijn dat?*

Antwoord

Nee. Er worden geen structurele metingen gedaan naar de waterkwaliteit bij riooloverstorten.

12. *Is bekend welke stoffen in het oppervlaktewater terechtkomen als een overstort in werking treedt?*

Antwoord

Ja, deze data is raad te plegen via <https://www.emissieregistratie.nl/>¹. In Zuid-Holland zijn de stoffen die het meest overstort worden op het oppervlaktewater stikstof en fosfor.

13. *Is per riooloverstort bekend op welke kwetsbare en zeer kwetsbare waterlopen wordt geloosd? Graag ontvangen we hier een overzicht van.*

Antwoord

Er is geen definitie van wanneer een waterloop kwetsbaar of zeer kwetsbaar is. Wanneer we ervan uitgaande dat hiermee KRW-waterlichamen worden bedoeld, wordt als onderdeel van de KRW-cyclus periodiek een systeemanalyse uitgevoerd. Hierin wordt ook gekeken of riooloverstorten een belemmering vormen voor KRW doelbereik. Voor de waterlichamen waar dit een belemmering vormde, zijn in de afgelopen planperiode verschillende riooloverstorten aangepakt. Zie ook antwoord op vraag 1. Informatie hierover per waterlichaam is terug te vinden in de officiële [factsheets](#)². Tijdens de periodieke bestuurlijke overleggen tussen provincie en onze waterschappen wordt besproken wat de oorzaken zijn die doelbereik in de weg zitten. In deze gesprekken zijn riooloverstorten niet naar voren gekomen als hoofdoorzaak.

---

¹ *Emissieregistratie publiceert altijd data van 1,5 jaar eerder door verwerkingstijd. Data uit 2022 is op dit moment de recentste data.*

² <https://www.waterkwaliteitsportaal.nl/krw-factsheets>

Als onderdeel van de watersysteemanalyses die zijn gestart voor de komende planperiode 2028-2033 wordt dit weer opnieuw bekeken en worden zo nodig passende aanvullende maatregelen genomen. Daarnaast bevat de herziene Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater een verplichting om een geïntegreerd beheerplan voor stedelijk afvalwater op te stellen. Dit kan helpen om vervuiling door riooloverstorten planmatig verder te verminderen.

14. Wat is volgens u het effect op de ecologie en op de chemisch/fysische toestand van het water als een riooloverstort, al of niet regelmatig, in werking treedt?

Antwoord

Het effect is sterk afhankelijk van de grootte van het overstortend volume ten opzichte van het volume van de ontvangende watergang, de verversing van dit ontvangende watergang en het ontvangende watersysteem gezond en robuust is.

Over het algemeen zijn overstortingen op het oppervlaktewater tijdelijk en lokaal van aard (ontvangende watergang tot maximaal enkele kilometers benedenstrooms). Het effect is groter naarmate het overstortingsvolume groter is, de verversing minder en het systeem minder robuust. De volgende effecten kunnen optreden:

- Zuurstofconcentratie daalt wat eventueel kan leiden tot zuurstofloosheid en vissterfte.
- Poepbacteriën in het water waardoor het water tijdelijk (over het algemeen max twee dagen) niet geschikt is om in te zwemmen of vee uit te laten drinken.
- Zwendend materiaal bezinkt in de watergang(en) wat leidt tot extra aangroei van bagger
- Stankoverlast
- Tijdelijke stijging van het waterpeil in de watergang(en). Als het peil weer zakt, kan er vuil in de oevers achterblijven
- Lokaal toxisch effect van het overstortingswater waardoor sommige organismen kunnen sterven.

15. Welke invloed heeft de riooloverstortproblematiek op het al dan niet kunnen halen van de KRW doelen, mede in het licht gezien van het “one-out-all-out” principe?

Antwoord

Voor de meeste KRW-waterlichamen geldt dat overstorten alleen een lokaal effect zullen hebben. Zie antwoord vraag 14. De jaarvracht (stofconcentratie x overstortingsvolume) is absoluut en relatief in vergelijking met andere vrachten – in het bijzonder RWZI's, inlaatwater en land- en tuinbouw – klein. De invloed op de jaargemiddelde milieukwaliteitsnorm (JG-MKN) waarop de beoordeling voor de KRW plaatsvindt, is daarmee beperkt.

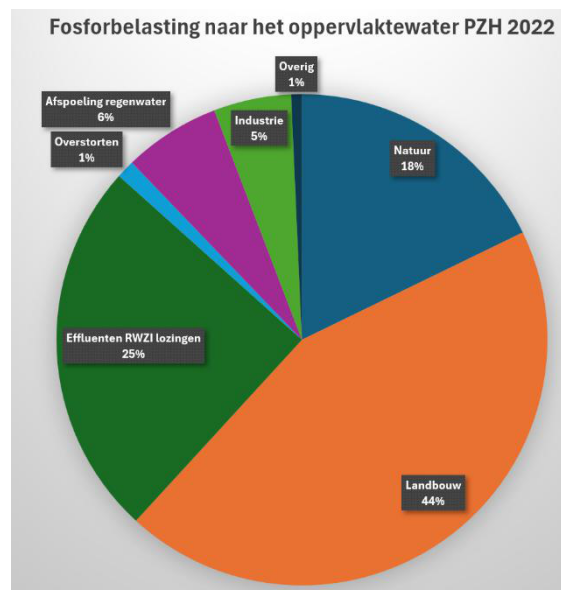
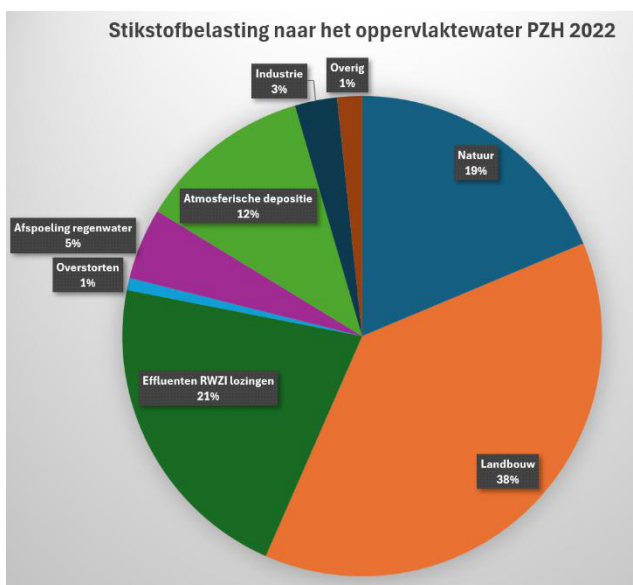
16. Volgens het compendium voor de leefomgeving (CLO d.d. 26-01-2022) levert “de overdracht vanuit het compartiment riolering en waterzuivering voor de meeste stoffen in 2019 nog steeds een belangrijke bijdrage aan de totale belasting van het oppervlaktewater. Een belangrijk deel van de totale belasting vanuit riolering en waterzuivering wordt veroorzaakt door riooloverstorten en regenwaterriolen”. Wat zijn anno 2024 de meest actuele cijfers en inzichten in deze? Graag ontvangen we hiervan een weergave. Eveneens ontvangen we graag een actueel overzicht van het oppervlaktewater naar herkomst, zoals ook dat door CLO wordt gepubliceerd.

Antwoord

De landelijke emissieregistratie (<https://www.emissieregistratie.nl/>) is geraadpleegd voor belastingen op het oppervlaktewater voor fosfor en stikstof. De data van oppervlaktewater naar herkomst is onderstaand weergegeven in een taartdiagram.

Zowel voor stikstof als fosfor is het aandeel 1% voor riooloverstorten.

Het aandeel van regenwaterriolen en/of afspoeling hemelwater is respectievelijk 5% en 6% voor stikstof en fosfor.

17. Zijn de hierboven gevraagde gegevens ook bekend over lozingen bij waterzuiveringsinstallaties? Graag ontvangen wij ook hier de actuele cijfers van.

Antwoord

Zie vraag 16. De lozingen van fosfor en stikstof van rioolwaterzuiveringsinstallaties zijn respectievelijk 25% en 21%.

Den Haag, 4 maart 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff